

ЛІТЕРАТУРА

1. Про ринок природного газу : Закон України від 09.05.2015 №329-VIII // *Голос України*. – 2015. – № 80(6084). – С. 4–11.
2. Council Directive 2004/67/EC of 26 April 2004 concerning measures to safeguard security of natural gas supply. – *Eur-Lex, Official Journal L 127, 29/04/2004 p. 0092-0096* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32004L0067>.

*Подрез-Ряполова Ирина Валеріївна – здобувач кафедри господарського права
Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого*

С. Р. Водорезова

ПОНЯТТЯ ТА ВЛАСТИВОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА У ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОМУ КОНТЕКСТІ

Стаття присвячена поняттю та властивостям інформації як основи інформаційного суспільства. У публікації визначено головну роль інформаційно-комунікаційних технологій як одного з найважливіших факторів впливу формування суспільства двадцять першого століття.

Ключові слова: *інформація, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології.*

В історії людства інформація завжди займала важливе місце, про що говорить загальновідомий вислів: «Хто володіє інформацією, той володіє світом». В сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства, проникнення інформації в усі аспекти життя, інформація виступає основним об'єктом інформаційних відносин.

З появою та розвитком нових інформаційних технологій, основою яких є впровадження засобів обчислювальної техніки, зв'язку, систем телекомунікації, інформація стає постійним і необхідним атрибутом забезпечення діяльності держави, юридичних осіб, громадських організацій та громадян. Від її якості та достовірності, оперативності одержання залежать численні рішення, що приймаються на різних рівнях. Враховуючи вагоме значення інформації для розбудови сучасної економічної моделі в Україні, господарські відносини в сфері інформаційної діяльності виступають однією з найбільш важливих сфер правового регулю-

вання. В умовах інтеграції України до Європи досить актуальною є проблема правового регулювання та упорядкування інформаційних відносин. Рух до демократії, ринкового господарства та інформаційного суспільства, який базується на засадах верховенства права та забезпечення прав і свобод людини і громадянина передбачає приведення національного законодавства у відповідність до положень європейського та міжнародного права.

Інформація (від лат. *informatio* – роз’яснення, виклад) – відомості, що передаються людьми усним, письмовим або іншим способом (за допомогою умовних сигналів, технічних засобів і т.д.); з середини ХХ ст. це загальнонаукове поняття, що включає обмін відомостями між людьми, людиною і автоматом, автоматом і автоматом; обмін сигналами у тваринному і рослинному світі; передачу ознак від клітини до клітини, від організму до організму; одне з основних понять кібернетики [1].

З розвитком кібернетики про інформацію почали говорити більш детально. Батько кібернетики, Н. Вінер зазначав що інформація – інформація, а не енергія і не матерія. К. Шеноном була розроблена теорія передачі повідомлень, в якій була вироблена вдала формула точної кількісної оцінки складності переданих послань, з часом будь-який її додатак став автоматично сприйматися як обчислення інформації [2]. І. Й. Юзвизин сформулював поняття інформації як «генералізаційно-єдиної первинної субстанції Всесвіту». За цим підходом усі відносини між будь-якими об’єктами та елементами (від окремих атомів та часток до галактик і Всесвіту в цілому) ґрунтуються на процесі обміну інформацією. Отже, й сама інформація є головним ресурсом розвитку як у мікро-, так і в макросвіті, головним ресурсом розвитку людства [3, с. 7].

С. І. Ожегов визначає інформацію як:

- відомості про навколишній світ і процесах що протікають у ньому, які сприймаються людиною або спеціальним пристроєм.
- повідомлення, що інформують про стан справ, про стан чого-небудь [4].

Питанням визначення поняття інформації в правовому аспекті займалися такі вчені як В. О. Копилов, І. В. Аристова, О. В. Синеокий, Б. А. Кормич, та інші.

Наприклад, О. В. Синеокий надає визначає інформацію як відомості щодо людей, предметів, фактів, подій, явищ і процесів, незалежно від форми їх подання, передані усним, письмовим або іншим способом,

в тому числі за допомогою умовних сигналів, технічних засобів і т. п. [5, с. 94]. Б. А. Кормич пропонує визначати інформацію як відомості, що були організовані в такій формі, документовані, передані або оголошені таким чином, що можуть бути сприйнятими іншою особою [3, с. 10].

В англійському бізнес-словнику інформацію визначають як факти, точні дані, які організовані в певному порядку для досягнення певної мети, які подані в контексті що пояснює їх значення [6].

В міжнародному стандарті ISO/IEC 5127:2001 [7] інформація – це знання, яке стосується певних об'єктів, наприклад, фактів, подій, речей, процесів чи ідей, включаючи концепції, яке в межах певного контексту має конкретний зміст. А в стандарті ISO/IEC 10746–2:2009 [8] інформація – це будь-який вид знань, якими можуть обмінюватися користувачі, про речі, факти, поняття і так далі, у всесвіті дискурсу. Також інформація повинна бути виражена в певній формі подання, для того щоб вона була зрозумілою для певного кола осіб.

В російському законодавстві інформацію визначають як відомості (повідомлення, дані) незалежно від форми їх подання [9].

В багатьох вітчизняних нормативно-правових актах закріплені дефініції інформації. Вітчизняний законодавець в Законі України «Про інформацію» [10] та в Цивільному кодексі України [11] інформацію визначає як будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді; в Законі України «Про телекомунікації» [12] інформацію визначають як відомості, подані у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб. В Законі України «Про захист економічної конкуренції» [13] інформація визначена як відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості. Законом України «Про доступ до публічної інформації» [14] встановлено що публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень,

інших розпорядників публічної інформації. А в Державному стандарті України 2226–93 [15] під інформацією розуміються відомості про суб'єкти, об'єкти, явища та процеси.

Інформація – це досить специфічний, нематеріальний об'єкт, і зважаючи на це, він має свої специфічні властивості. В юридичній літературі їх класифікують на загальні та юридичні властивості. До загальних відносять такі властивості, що притаманні будь-якій інформації, що використовується в суспільстві, і впливають на всі суспільні відносини, які пов'язані з інформацією, незалежно від наявності чи відсутності правового регулювання.

Б. А. Кормич [3, с. 12] до загальних властивостей інформації відносить:

- системність інформації;
- селективність;
- субстанціональну несамостійність;
- невичерпність;
- здатність інформації до розповсюдження;
- здатність інформації до трансформації.

До юридичних науковці відносять такі властивості, що безпосередньо зумовлюють специфіку правового регулювання суспільних відносин щодо інформації. Б. А. Кормич [3, с. 14] до юридичних властивостей відносить:

- – фізична невідчужуваність інформації, вона пов'язана з ідеальною природою інформації, інформація не здатна відчужуватись від людини її носія. Ця властивість може бути перенесена і на юридичних осіб, суб'єктів інформаційних відносин;
- – необхідність відособлення інформації;
- – незалежність прав на інформацію та на її матеріальний носій;
- – здатність до тиражування.

Сьогодні інформація, інформаційно-комунікаційні технології є одним з найважливіших факторів впливу формування суспільства двадцять першого століття. Інформація дає можливість усім приватним особам, фірмам і співтовариствам, що займаються підприємницькою діяльністю, більш ефективно і творчо вирішувати економічні та соціальні проблеми. Для створення чіткого правового механізму регулювання господарських правовідносин, які виникають та розвиваються в інформаційній сфері, на нашу думку, необхідно вдосконалити визначення інформації на дер-

жавному рівні. Вирішивши проблему недосконалого законодавства на етапі формування інформаційного суспільства в Україні, передбачивши механізм його реалізації, можна буде забезпечити реальне здійснення права людини на свободу інформації, яке передбачене Конституцією України. Інформація створюється й застосовується в усіх сферах діяльності і забезпечує виконання багатьох функцій і завдань, які постають як на державному рівні так і перед фізичними і юридичними особами.

Інформація – це об’єкт багатофункціональний, тому надати універсальне визначення на державному рівні досить складно. На нашу думку, визначення інформації, яке закріплено в Законі України «Про інформацію» [10] можна визнати найбільш вдалим. Подальшого дослідження потребує проблема законодавчого визначення суміжних з поняттям інформації понять, що надасть в перспективі можливість гармонізувати законодавство України із законодавством європейських країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Большой энциклопедический словарь [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vedu.ru/bigencdic/24156/>.
2. Философская энциклопедия : в 5 т. Т. 2 / АН СССР, Ин-т философии ; редкол.: Ф. В. Константинова (гл. ред.) и др. – М. : Сов. энцикл., 1962. – 575 с.
3. Кормич Б. А. Інформаційне право : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Б. А. Кормич. – Х. : БуруніК, 2011. – 333 с.
4. Толковый словарь русского языка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ozhegov.org/>.
5. Синеокий, О. В. Основы информационного права и законодательства в области высоких технологий и ИТ-инноваций : учеб. пособие / О. В. Синеокий. – Харьков : Право, 2011. – 591 с.
6. Business dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.business-dictionary.com/definition/information.html>.
7. ISO/IEC 5127:2001 Information and documentation – Vocabulary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:5127:ed-1:v1:en:term:1.1.3.08>.
8. ISO/IEC 10746-2:2009 Information technology – Open distributed processing – Reference model: Foundations – Part 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org/obp/ui/ru/#iso:std:iso-iec:10746:-2:ed-2:v1:en>.
9. Об информации, информационных технологиях и о защите информации : Федер. закон от 27.07.2006 № 149-ФЗ // Рос. газ. – 2006. – № 165.
10. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

11. Цивільний кодекс України : прийнятий Верхов. Радою України 16.01.2003 №435-V // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – №40. – Ст. 356.
12. Про телекомунікації : Закон України від 18.11.2003 №1280-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – №12. – Ст. 155.
13. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 №2210-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – №12. – Ст. 64.
14. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №32. – Ст. 314.
15. ДСТУ 2226–93 Автоматизовані системи. Терміни та визначення. – К. : Держстандарт України, 1993. – 92 с.

*Водорезова Сусанна Робертівна – здобувач кафедри господарського права
Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого,
провідний юрисконсульт ДУ «Інститут медичної радіології
ім. С. П. Григор'єва НАМН України»*

Т. І. Мостицька

ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА З ОХОРОНИ ПРАЦІ У ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті розглянуті питання адаптації законодавства з охорони праці у процесі євроінтеграції, що передбачає реформування правової системи України та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами охорони праці та трудового законодавства в цілому.

Ключові слова: охорона праці, європейські стандарти охорони праці, трудове законодавство.

Сьогодні наша держава перебуває на шляху інтеграції до Європейського співтовариства, процесу який передбачає собою реформування та адаптацію до європейських стандартів всієї системи національного законодавства. В свою чергу, реформування законодавства в сфері охорони та оплати праці, флексибілізації ринку праці, а також системи пенсійного та соціального забезпечення є одними з найактуальніших, адже, як показує світовий досвід, ці процеси є вирішальними для успішного проходження етапу євроінтеграції, а також розвитку економіки держави.

Треба зазначити, що відносини між Україною та Європейським Союзом (далі – ЄС) були започатковані ще у грудні 1991 року, коли Міністр